

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput II. Sanctus Bononiam intaurat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

A u Theodosius non adeo infensus Nestorio fuit, imo adversus Cyrillum favit, cum nondum hæretici fraudes perspectas haberet. Vide num. 52 et seq.

x Nestorius nimirum, Christum in duas personas, duos Dei Filios, et duos Christos distraxit: audi Vincentium Lirinensem, qui sub Theodosio et Valentiniano fuit, in Commentario apud Baluzium p. 555 et seq. Nestorianam hæresim ita explicantem: Nestorius autem contrarium Apollinari morbo, dum sese duas in Christo substantias distinguere simulat, duas introducit repente personas; et inaudito scelere duos esse vult Filios Dei, duos Christos, unum Deum, alterum hominem; unum, qui ex Patre, alterum, qui sit generatus ex Matre. Atque ideo asserit, sanctam Mariam, non Theotocon, sed Christotocon esse dicendam: quia scilicet ex ea, non ille Christus, qui Deus, sed ille, qui erat homo, natus sit. Quod si quis eum putat, in litteris suis unum Christum dicere, et unam Christi prædicare personam, non facile credat. Aut enim istud fallendi arte machinatus est etc. Pag. vero 540 ita habet: Anathema Nestorio, neganti ex Virgine Deum natum, adserenti duos Christos, et, explosa Trinitatis fide, quaternitatem nobis introducenti. Porro omnem, quam hic Theodosio orationem anonymus tribuit, e suo penu deprompsit, quod et alias fecisse illum, me tacente, in Actorum decursu quavis facile deprehendet.

B y Ephesinum concilium, inscio Cælestino, Pontifice Romano, a Theodosio indictum fuisse, Garnarius argumentis non levibus, non tamen omnino convincentibus, contendit; et proinde negat, illius petendi causa Petronium Romam legatum ivisse. Vide dicta num. 57 et seqq.

z Vide Annotata ad lit. c, d, m.

aa Probabilius sub finem anni 429 vel sequentis initium. Adi num. 54 et seqq.

bb Quale illud concilium fuerit, silet anonymus: in causa Nestorii duo Romæ celebrata fuerunt, alterum anno 429 post festa, ut videtur, Paschalia; alterum anno 450, mense Augusto: verum de neutro anonymus videtur posse commode intelligi. Vide num. 54 et seq.

cc Pontificum Romanorum olim domicilium, prope basilicam Constantinianam conditum, ut creditur, a S. Sylvestro Constantini Magni sumptibus, ut Panvinius scribit de septem Urbis ecclesiis pag. 168, Constantini palatium fuisse, tradit Aringus lib. iv Romæ subterraneæ cap. 44. Cum interim Constantinus, inquit, Silvestri exemplo permotus, ecclesiis munifice extruendis manum admovit. In suo quippe Lateranensi palatio Salvatori ædem construxit.

dd His anonymi verbis inhærendo, prius Romam Petronius venerat, quam illic de S. Felicis, Bononiensis episcopi, obitu renuntiatum esset, atque adeo diebus haud multis ab illius obitu: porro obiisse creditur S. Felix anno 429, die 4 Decembris, quo colitur.

ee De illa basilica ita Panvinius mox laudatus pag. 106: Basilica S. Salvatoris, quæ a loco Lateranensis, a conditore Constantiniana, ab ornamentis Aurea vocata est, ædificata fuit cum propinquo patriarcho (seu Lateranensi palatio) Romanorum Pontificum usui, a pio Constantino imperatore in Cæli montis dorso, et a S. Silvestro v Idus Novembris consecrata, circiter annum Christi cccxx. Ad dit cap. 1: Nunc S. Joannis dicitur.

ff Tillemontius ait, Bononienses ad Romanum Pontificem, novum sibi episcopum peturos, certo non recurrerit, propterea quod in more tunc positum esset, ut Mediolanensis metropolitani, cui sedes Bononiensis subjecta erat, ea de causa adiretur. Sed ex recepto passim more non certo sequitur, hunc semper et ubique observatum fuisse, ut ait Benedictus XIV. Vide num. 45.

gg Ad Romanos 8, v 29 et seq.: Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos et vocavit, et Octobris Tomus II.

quos vocavit, hos et justificavit: quos autem justificavit, illos et glorificavit.

hh Psalm. 117, v 25.

ii Ad Romanos 15, v 2. Itaque, qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit.

kk Lucae 22, v 42.

ll Vide num. 68 et seqq.

mm At quando primum Deo credit Abraham, et Dei amicus appellatus est? Num cum tres angelos vidit, et unum adoravit? An vero, ut anonymi verbis utar, cum Trinitatis opes unius decorem esse putavit, seu, cum quoquo modo SS. Trinitatis, quod mox citatis verbis innuere videtur anonymus, mysterium credit? Alterutrum enim ex anonymi verbis sequitur: sed, utrum dixeris, perinde est. Non enim tunc primum Deo Abraham credit; nam angelorum Abrahamo facta apparitio Gen. cap. 18 v 1 et seqq. refertur. Cap. autem 15 v 6 legitur: Creditit Abram Deo (innumeram illi posteritatem pollicenti) et reputatum est illi ad justitiam; quo etiam spectat illud Jacobi cap. 2 v 23: Creditit Abram Deo, et reputatum est illi ad justitiam, et amicus Dei appellatus est. Ceterum quod spectat ad Mysterium SS. Trinitatis ab Abrahamo, tres videntes et unum adorante, agnitionem, ita in hunc locum Estius commentatur: August. libro tertio contra Maxim. cap. 26 vult Abraham in his tribus agnovisse Trinitatem; et dicit illud: « Tres vidit, et unum adoravit, » quod canit Ecclesia. Non quin et homines, aut angelos humana specie esse putavit (nam eis et pedes lavare, et cibos apponere voluit, imo apposuit, ipsique, ut videbatur, comederunt) sed, quod interea instinctu divino tres recipiendo, et unum tantum alloquendo, hoc Mysterium indicavit. Cornelius vero a Lapide, postquam dixit, Abrahami hospites primo ut homines, dein vero ut angelos Dei et legatos fuisse ab illo sensim agnitos, eosque symbolice SS. Trinitatem significasse, ita disserit: Hinc sequitur, quod Abraham hos angelos, ut angelos Dei que legatos primo adoravit; secundo agnoscens eos representare Deum, et SS. Trinitatem in eis representatam, adoravit latria, ut docet S. Augustinus, qui enim hic apparet et loquitur cum Abrahamo, semper vocatur Jehoua, quod est nomen proprium Dei, cui debetur latria. Ita illi.

nn Similiter jam ante Abraham a Deo patriarcha fuerat constitutus, ut Gen. cap. 17 v 3 liquet: Nec ultra vocabitur nomen tuum Abram, sed appellaberis Abraham: quia patrem multarum gentium constitui te.

CAPUT II.

Sanctus Bononiam instaurat.

Omnibus itaque pontificalibus sacramentis ac benedictionibus rite perfectis solito more præsum, cives Bononienses læti redeunt ad suam urbem cum consecrato Præsule. Qui, cum appropinquaret suæ diocesi, omnis civitas gaudio coronatur. Turba vero utriusque sexus in laudibus et hymnis spiritualibus se prorumpunt, et non cessant laudare Dominum, qui talem ac tantum sibi contulit Pastorem ac Patrem. Cumque venerandus Pater in throno pontificali resideret, primum quidem suarum virtutum spirituale jecit fundamentum laborando scilicet ad reparationem ecclesiarum *... vastatione dirutarum, ibidem quamplurimas reparavit a. Monasterium quoque extra civitatem in via, quæ vergit ad Orientem, in honore S. Stephani prothomartyris a fundamentis miro opere condidit b. Edificia namque ejusdem monasterii spatiosa valde et sublimia sunt, variis intexta lapidibus, circumdata per girum plurimis columnis pretiosis de porphyretico lapide, aliisque lapidibus diversi coloris cum basibus et capitellis suis, insignitis variis figuris hominum, quadrupedum ac volucrum; illo plurimo labore typice gessit opus mirifice constructum instar Domini sepulchri, secundum ordinem, quem viderat, et provida cura cum ca-

Sacris profanisque

F

* supple Theodosis

a

b

AUCTORE
ANONYMO.

c
Edificiis in-
star sacrorum
d

lamo diligenter mensus fuerat, cum esset Hierosolymæ; ibi enim per aliqua dierum curricula sibi fuerat per totam Judæam colligere vectigalia e. Etiam parietes sepulchri intus undique per gyrum cum juncturis suis sunt erecti, et lapidibus quadratis et sectis nimio candore pollutibus.

15 Aliud quoque ædificium, idque plurima varietate columnarum a fundamentis edificavit d, cum atrio in circuitu, cum duobus ordinibus preciosarum columnarum cum basibus et capitellis suis, signis multiplicibus decoratis, ita ut super inferiorem ordinem columnarum alius pretiosior supereminerebatur, tali modo extendebatur usque ad locum, qui figurate Golgotha, hoc est, Calvaria, nuncupatur, ubi crux, in qua Christus pro salute mundi fixus est, posita fuit. Ille vero locus variis imaginibus diversi coloris depictus est; pavementum autem totius operis stratum est Pario lapide et porphyretico, et lapidibus diversæ varietatis. Ita pulchra et præclucida sunt cuncta loci hujus ædificia, ut, qui semel ea prospexerit, iterum videre ardentissimo amore desiderat. In eodem vero loco, qui Golgotha dicitur, posuit ligneam crucem, quæ in longitudine et latitudine undique per totum facta fuerat ad instar Crucis Christi. Post longa autem annorum curricula sæva gens Ungarorum cum plurima vastitate invaserunt totam provinciam e: una pars, quæ crudelior fuerat, vidit crucem ibi positam, cupiens delere, ut a Christianis deinceps non adoraretur, lignis ac paleis relevit illud omne ædificium, ignemque pariter succendit, ut crucem combureret, et tantum decus præclari operis rueret in præcipitium: non meritis ullius, sed divina clementia actum est, quod sancta crux a nefandorum feritate inlæsa permansit, sicut est hodie: et præcipuum opus ædificii a valido calore ignis inustum per virtutem sanctæ crucis extitit.

14 Aliud vero, quod magno opere gessit, non est reticendum. Et mensus est, cum esse: Hierosolymæ, quot calamis Golgotha distaret a monte Oliveti: eodem modo ibi et mensus est; in grata planitie illius loci montem condidit, qui usque in præsentem diem Mons Oliveti vocatur, quem cum magno sudore et exercitio inaltavit; et aliunde ex imperiali edicto terram fodere et conducere fecit.

* an vallem Josaphat, de qua paulo supra?

* an columnis?

f

14 Aliud vero, quod magno opere gessit, non est reticendum. Et mensus est, cum esse: Hierosolymæ, quot calamis Golgotha distaret a monte Oliveti: eodem modo ibi et mensus est; in grata planitie illius loci montem condidit, qui usque in præsentem diem Mons Oliveti vocatur, quem cum magno sudore et exercitio inaltavit; et aliunde ex imperiali edicto terram fodere et conducere fecit. Si quidem in vertice montis hujus monasterium in honore S. Joannis Evangelistæ omni diligentia cum eminentiori ædificio, excelsis...* studiose construxit f. In medio autem templi atrium cum columnis pretiosorum lapidum tereti circulo mire exornavit, et vestibulum, quod erat ante atrium, vestivit variis lapidibus lactei coloris cum cælaris suis. Parietes autem totius ædificii atrii et vestibuli circumquaque in circuitu per girum pulchris picturis decorare studuit. A pede montis hujus usque ad verticem ascensus erat per marmoreos gradus. In medio atrii est locus, ex quo cernentibus discipulis, Christus ascendit in cælum. In eodem vero loco Spiritus Sanctus venit super eos, et dedit illis scientiam omnium linguarum: illic nimirum posita est crux, ut in posterum signum esset tantæ sanctitatis. Spatium autem, quod distat inter Golgotha et montem Oliveti est vallis, quæ nuncupatur Josaphat: in ea vero est ager Hakeldamach, qui emptus est a Judæis ex triginta argenteis, quos Juda retulit, in sepulturam peregrinorum, sicut legitur in Passione Domini g. Aliud quoque opus, quod solerter exercuit, non est præmittendum, quin literis dilucidare satagemus. Fecit quoque tipice ingenti cura piscinam, secundum quod calamo mensus fuerat in Jerusalem instar natatoriarum Siloe, de qua nato cæco Dominus ait: « Vade ad natatoria Siloe et lava h: » fecit etiam cæcus, quod sibi imperaverat, abiit et lavit et vidit et credidit Deo.

Bononiam,

i

15 Igitur intimidandum est posteris nostris, videlicet Bononiensibus civibus de calamitate ac subversione urbis Bononiæ, quæ et quanta olim perpressa est a tyrannide impiissimi Theodosii imperatoris i. Cum Theodosius, Romanorum im-

perator augustus, de Constantinopoli Romam venisset k, misit legatos suos per universas provincias: demum autem quemdam, qui in regia aula primatum tenebat super cunctos, sive qui sibi magis charus erat, direxit ad civitatem Bononiensem, quæ erat hortus Romæ, in qua est sedes imperii: ideoque Bononiensis civitas Hortus Romæ antiquitus dicitur, quia hortus quidem est locus, qui, quamquam parvus esse videatur, tamen ab agricolis gratiosior ac charior habetur omnibus arvis: est quidem consitus arboribus omnium generum; illic sunt poma ad comedendum acceptabilia, ibi et olera per totius anni circulum; illic nascuntur herbæ salutariferæ spirantes odores suavissimos, croceos quoque et purpureos flores producentes, specie diversi coloris. Hujusmodi vero locus magis omnibus diligitur et custoditur ab agricolis. Quapropter urbs eadem non incongrue dicta est Hortus Romæ: propria enim ethimologia, specialique vocabulo hoc nomen...* Bononia sibi inditum est l; eo quod universis opibus sit copiosa, omnibusque bonis ad plenum referta; adeo vinifera, quod nulla tellus audeat certare laudibus illius: ita quoque fertilis est, quod non solum terra illius diœcesis producat fructus frumenti, hordei ac tritici diversi generis, sed etiam, quemadmodum in Gestis Francorum legitur, Bononienses arbores messes protulerunt aliquando, mirabile dictum. Eadem vero civitas montium tenuis sita est, gratas planities, piscosasque paludes vicinas sibi possidet. Incolæ illius urbis bonæ fidei, doctique armis, pollentesque consilio naturaliter existunt. Illinc quondam fuit arena, miro opere constructa, in qua ab Augustis sæpius fiebant concilia m. Ibi quoque et regalia palatia, et thermæ n, intus et extra cum columnis pretiosorum lapidum, et cælaris suis mirifice decorata, erant constructa. Est autem hæc civitas principium Romanæ provinciæ et Emiliæ o.

* nihil videtur deesse.

l

E

m

n

o

16 Ad hanc vero tam præclaram urbem, direxerat imperator chariorem sibi, quatenus regalia tributa ex vicinis civitatibus colligeret, et ad Bononiam usque perduceret: quoniam illic statuerat degere per plurimorum spacia dierum. Ipse autem legatus ceu stolidus, pro benevolentia regis, quæ circa se extiterat, inani gloria tumescens, in tanta jactantia se prorupit, quod minime se credebatur regia dignitate distare. Nemo enim tam bonæ indolis in tota illa urbe erat, quem non inhonestaret turpiter, et quod est dictu nefas, quam atrociter verberaret. Quadam vero die idem furis plenus, visus est quemdam ex primatibus predictæ urbis dedecorare cum verberis: protinus omnis civitas versa est in tumultum. Ipse autem, qui talia passus fuerat, in eum quasi amens viriliter insurgens, conto, quem manu tenebat, ferit illum in pectore, qui illico ruens vomit vitam cum sanguine. Cumque fama hujus rei ad imperatoris aures perveniret, rex inde valde tristari cœpit: verum ne tantus dolor a quolibet agnosceretur, fingens, se hujusmodi factum vilipendere; sed mox alium nuncium ad eandem urbem direxit, ac, simulata fraude, in ore ejus in hunc modum posuit verba pacifica in dolo: Scitote gratiam regis erga vos plurimam adesse, neque pro fastu cujusdam, levitate inanis gloriæ intumescens, velle illius... dirimetur a fidelium suorum libitu; illum etiam vobis pacatissimum jugiter fore credite: ea quidem, quæ in adventu tanti principis paranda sunt, oportet, ut decenter præparentur, quem statuto die, vita comite, solito more patris intuemini.

quam Theodosius I, ultus amici eadem

F

17 Nepos interea Theodosii Augusti, qui dudum ex multis retro diebus infirmabatur, cum appropinquaret civitati, graviore molestia corporis detentus, antequam perveniret ad urbem, fudit animam per auras. Unde imperator non minimo mærore turbatus statim misit legatum ad urbem, deferentem verba in hunc modum: Nolumus vos ignorare de morte nepotis imperatoris: unde dominus noster imperator satis pacifice per me vobis intimare

misere vastarum,

A intinmare mandavit, quatenus eum cum exanimi cadavere chari nepotis sui in civitatem recipiatis, quousque in episcopo corpusculum ejus regia dignitate tumuletur. Cives etenim præparaverant cuncta necessaria in palatium, quod erat extra urbem: ipsi vero ignorantes pestem futuram, fecerunt secundum edictum regis. Factum est autem, juxta quod stauerat rex, cum exercitu suo ingrediens civitatem, profectus est ad palatium: a civibus quippe est diligenter susceptus. Sepulto autem illo, exit edictum, ut cuncta militaris cohors in eos insurgeret, quod et factum est: civium enim alios interemerunt, alios catenis vinxerunt, totamque urbem præda et igne vastaverunt; alta mœnia urbis, turres et palatia, insuper Dei ecclesias a fundamentis destruxerunt; et Mediolanum profectus est. Quod ergo cum beatus Ambrosius Mediolanensis antistes cognovit, regi aditum ingrediendi ecclesiam denegavit *p*, donec assenserat, se cuncta reedificaturum. Præcepit igitur rex, ut civitas muro clauderetur quolibet modo, sed non in priori fundamento *q*.

q
egre idferente
S. Ambrosio,

18 Beatus vero Ambrosius, sciens hujusmodi periculum ac diras strages utriusque sexus, ruinam nihilominus murorum, calamitatemque viduarum ac pupillorum, compunctus pietate more patris, ne demceps huic tam deserta civitati tale aliquid accideret; sub excommunicationis vinculo ita inquit servus Christi: Ambrosius episcopus dilectissimis fratribus utriusque ordinis, majoris scilicet et minoris, in Domino salutem æternam. Cunctis Italiæ regni subversionem Bononiæ civitatis credimus fore notissimam, quam non vera justitia, sed calva occasione, Theodosia rabie crudeliter perpessa est. Quamobrem dignum æquumque fore conspicimus ex parte Dei et S. Petri, cujus vocabulo Bononiensis ecclesia decoratur, damnatam ac irrevocabilem sententiam anathematis obnixè statuimus atque firmamus, ut nemo regum amodo urbem Bononiam ingrediatur. Si quis autem tam audax forte extiterit, qui huic sententiæ non satisfecerit, et prædictam urbem temere ingressus fuerit, præsentis anno illius vita finiatur, et ne ultra dilatetur. Corpus quoque ejusque mortui minime deferatur in urbem, ne simili occasione civitas illa tale detrimentum patiatur. Hoc quidem sancti sacerdotis et egregii confessoris Christi edictum, eo jubente, exaratam est in marmorea tabula, quam idem Domini confessor poni jussit in muro ejusdem civitatis, qui a Theodosia rabie illæsus permansit, et qui vergit ad Orientem; quatenus cunctis posteris in testimonium fieret. Post hæc prædicta urbs multoties ab igne cremata est; ipsa vero tabula crebro igne combusta, ac plurimis fragmentis est resoluta *r*.

r
instaurat, et
insigne

C 19 Vir itaque Domini Petronius, intuens suam civitatem nuper eversam, ut dictum est, a Theodosio Augusto, qui paululum ante regnaverat, mœniaque diruta, nec non et palatia a fundamentis funditus destructa, cœpit diligenter restaurare ea, quæ a Theodosio minime reparata fuerant, quæve imperfecta reliquerat, ex imperiali tributo. Cuncti namque præfecti, prætores, tribuni et præcones omnium provinciarum hujus regni, audita fama regiæ affinitatis, et quod regis cognatus esset, undique confluebant ad eum, deferentes sibi regia vectigalia. Dum quadam die idem venerabilis Pater ingenti cura et sollicitudine super hujusmodi operis magistros assisteret, divinitus est, quod quidam ex artificibus, cum vellet erigere columnam in superiori ordine columnarum, toto corporis nisu junctis brachiis amplexus est eam in giro, ut erectam subsisteret, quousque ab aliis artificibus sustentaretur quibuslibet argumentis.

* supple factum

miraculum
patrat.

20 Sed vir ille, mole tanti ponderis prægravatus, deficientibus viribus non diu sub tam gravi onere subsistere valens, cum eadem columna insertis brachiis in circuitu celeri rotatu de sursum terram in terra: quem confessor Domini sanctus Petronius cernens in hujus periculi discrimine posi-

tum labi præcipiti lapsu, ad cælum protinus oculos erigens, signavit cum signo sanctæ Crucis: meritis quidem sæpe nominandi Patris, Deus illico solita pietate respexit ad votum famuli sui Petronii; quod columna illa alicujus fracturæ vel fixuræ detrimentum minime passa est, verum solida, uti prius, illæsa permansit: operarius vero nihil mali sentiens, molem instantis periculi evasit, sicut idem solitus erat ita referre: Cum ego totis visceribus expergefactus angebar, undique pariter turbatus irrevocabili cursu labi cœperam, quidam niveis stolis indutus, similis beato Petronio astitit juxta me, qui manu sua columnam sustinuit, et me incolumem servavit *s*. Tunc omnis populus, qui hæc viderant, glorificaverunt Deum, dicentes: Benedictus Dominus Deus Israel, qui nobis indignis talem ac tantum Patronum, non nostris meritis, sed sua largiente gratia contulit. Et ex illa hora magis ac magis debita veneratione cœperunt eum amplecti. O quam mira, quam laudanda est immensa Domini pietas, quæ nec diu distulit competenter subvenire Famulo suo fidenti in se, sicut ait Scriptura: « Omnia possibile sunt credenti » *t*: priusquam pius pater Petronius a Domino implorare posset auxilium; jam enim ruinæ periculum imminabat in præcipitum: Deus autem qui est cognitor secretorum, respiciens fidem ejus misericorditer in ipso tribulationis articulo ei divinitus auxiliatus est: ita et iste juxta fidem celerius adeptus est, quod concupierat de salute artificis in periculo, quam fari posset.

AUCTORE
ANONYMO.

ANNOTATA.

a *Ecclesiarum, a S. Petronio Bononiæ seu a fundamentis excitatarum, seu reparatarum, auctarumve enumerationem habes num. 48: qui vero vastitatem Bononiensibus ædificiis sacris intulisse dicantur, videbis num. 45 et seqq.*

b *Monasterium idem hic valet ac templum; quamquam S. Stephani templo monasterium, strictius acceptum, etiam S. Petronius adjecerit: utriusque notitiam dedi num. 49 et seqq.*

c *Non alio forte nititur fundamento hæc vectigalium per S. Petronium collectio, quam affinitate cum Theodosio imperatore contracta, quod sane perexiguum est. Si tamen re ipsa locum habet, laicum, non clericum aut monachum tum fuisse S. Petronium arguit. Vide etiam Annotata in cap. 1 littera l.*

d *Pars est templi S. Stephani, vulgo La chiesa dell'atrio dicta; eo quod atrium Pilati adumbraret.*

e *Hanc Hungarorum in Italiâ incursionem Luitprandus universim describit lib. II cap. 4 et binis seqq. Historiæ sui temporis. Regino lib. II Chronicorum sic scribit: Anno Dominicæ Incarnationis MCCCII gens Hungarorum, Longobardorum fines ingressa, cædibus, incendiis, ac rapinis cuncta crudeliter devastat: ejus violentiæ ac beluino furori cum terræ incolæ, in unum agglobati, resistere conarentur, innumerabilis multitudo ictibus sagittarum perit. Eneucleatus in rem nostram Sigonius lib. I de Episcopis Bononiensibus: Nongentesimo tertio insignis Lombardiæ ecclesiis, et præsertim Bononiensi, calamitas accidit. Quippe Hungari, gens illa ætate in Pannonia ferocissima, per Forum Julium in Lombardiâ populabundi se intulerunt, ac cum alia loca occurrentia devastarunt, tum in primis monasteria extra urbes posita incenderunt, præcipue autem Nonantulæ S. Sylvestri, et Bononiæ S. Stephani cum adjuncta civitatis basilica concremarunt, atque ut alias hujus provinciæ ecclesias, sic etiam Bononiensem gravissimis incommodis affecerunt, et ad summam inopiam redegerunt.*

f *De hoc templo egi num. 59 et seqq.*

g *Matt. 27, v. 7 et 8. Consilio autem inuito, emerunt ex illis (relatis ad principes sacerdotum et seniores a Juda triginta argenteis) agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldama, hoc est ager sanguinis, usque in hodiernum diem.*

h Joannis

AUCTORE
ANONYMO.

h Joannis cap. 9, § 11.

i Meliori nomine Theodosius dignus erat. Ceterum longam hic orditur anonymus fabulam. Vide num. 69 et segg.

k Sub annum 590.

l Alii a Bono, Etruscorum rege, sic dictam volunt; prius vero Felsinam a Felsino, seu Celsino, Etruscorum pariter rege. Contendunt alii (sunt enim similia plerumque incerta) a Bojis hodiernum illius nomen derivatum, ut ab illis primum Boji et Bojonia, dein Bononia nuncupata fuerit, quasi Bona omnia. Addunt ab iisdem Bojis annem, qui urbem permeat, in memoriam Rheni Gallici, Rhenum quoque dictum esse.

m Bononiensis amphitheatri et arenæ Gladiatoriarum mentionem habet Tacitus lib. II Historiarum cap. 67: Tertiadecimani struere amphitheatra jussi. Nam Cæcina Cremonæ, Valens Bononiæ spectaculum gladiatorum edere parabant; et cap. 71. Exin Bononiæ a Fabio Valente gladiatorum spectaculum editur, advecto ex urbe cultu. Vide etiam descriptionem Bononiæ Antiquæ apud Blavium in Theatro Italiæ.

n De his consule Carolum Cæsarem Malvasia libro, cui titulus: Marmora Felsinea, Sect. 5.

o Italiam Augustus imperator in 11 regiones divisit, quarum octavam Galliam Cispadanam vocavit, in duasque regiunculas Æmiliam et Flaminiam a Placentia Bononiam et Bononia Ariminum usque distribuit: in prima sita est Bononia ad radices Apennini, in Lombardiæ et Romaniolæ confinio.

p Sub annum 590 seditionem Thessalonicenses, vincti cujusdam postulati, sed non impetrati causa, commoverant, in eaque Buthericum, magistrum militum, interfecerant: Theodosius auctoritatem suorum suavis id crimen inultum noluit; sed ultio, non sine ingenti innocentium cæde peracta, modum excessit. Mediolanum imperator ingressus, orandi causa ad templum accessit; sed a S. Ambrosio illius aditu, dum penitentia crimen rite expiasset, prohibitus fuit; et a sacrorum mysteriorum communione rejectus. Hæc vera negati Theodosii ad templum aditus causa fuit, quam autem hic anonymus assert, probatis auctoribus ignota est, nec arridere cuiquam potest, nisi nimium credulo.

q Protracto nimirum illius ambitu.

r Ne sic quidem dictis suis fidem facit anonymus: liquet enim decretum illud Ambrosianum purum putum esse figmentum.

s Vide num. 86.

t Marci cap. 9, § 22.

CAPUT III.

Reliqua Sancti gesta et obitus.

Constantinopolim petit; unde,

a

b

c

His peractis, pius Pater Constantinopolim rediit a. Cumque quadam die in basilica, quæ est patriarchatus b, imperatore astante cum universis principibus suis, Missam celebraret, cum converteret se ad benedicendum populum, confestim peregrinum quemdam dissolutis crinibus ante fores templi intuitus est, qui pro homicidio, quod perpetraverat, ita peregre proficiscebatur. In illis diebus enim fuerunt duo viri in civitate, quæ dicitur Capua c, qui magno cum descrimine per dies plurimos objurgati sunt ad invicem, ita quod inter se perfecto odio dediti sunt vehementer, e quibus unus iste fuit: quadam die cum iste more solito decenter ornatus iret ad curiam principis tantum militandi studio, stipatusque militibus progrediretur ante inimici sui palatium, repente accidit, non causa studii, quod unus ex vernaculis illius, qui sursum aderat in palatio, apprehendit pelvim quandam aqua plenam, ut aquam in stillicidio projiceret; cursus itaque totius aquæ in verticem militis descendit: miles vero tritus et frendens, non lento gradu circumibat universos affines, vicinos sibi domesticos, amicosque intimos, ut unanimiter omnes juvamen sibi inferrent ad ulciscendum tanti

dedecoris opprobria: inito igitur statim civili certamine, princeps Capuæ civitatis d, ut hoc audivit factum, non segnis, agili curru loriceatus progressus, ut dirimeret bellum, cucurrit in medio certamine ferocioris pugnæ, ubi pondus totius prælii crudeliter vexabatur densis telis: tunc iste miser amens et penitus oblitus sui, de longe cernens dominum suum principem huc atque illuc diffluentem (furor enim arma ministrat) putavit illum esse hostem, hujusmodi contumeliæ patratorem, illico librans hastam ingenti robore viriliter jecit eam intus inguine principis, et mortuus est. Protinus cuncti dimissis vocibus plorando concurrunt ad exanime cadaver principis; triste ministerium finito certamine belli.

22 Iste vero clam fugam petiit, et dilaceratis crinibus genisque sectis unguibus, ita ejulando cursim processit ad palatium Archiepiscopi e, ac provolutus pedibus illius, petere cœpit sibi indulgentiam penitentiam: moxque, allata sibi penitentia, nudis pedibus totoque corpore contecto duro cilicio, peregre profectus est: terentem quoque lapidem gestavit in ore, quem neque manducando seu bibendo sive dormiendo, numquam ex ore suo projecit. Hunc quidem egregius Pastor ante fores ecclesiæ cernens assistere, quod Spiritu Sancto revelante actum esse credimus, misit ministrum suum ad eum, ut hæc verba sibi dicat: Dominus meus misit tibi, ut ad eum venias: ille vero venire noluit; misitque secundo similiter, et venire distulit: iterum autem tertio misit eundem ministrum ad eum dicens: Vade et dic ei: Petronius, Bononiæ civitatis episcopus, tibi præcipit, ut domum Dei ingrediaris, et ne amplius differas venire ad eum. Ille vero, audito nomine tanti Præsulis (audierat enim multoties famam bonæ opinionis illius) statim prosternens se in pavimento, geniculatim lento tramite venit ad pedes ejus: tunc pius Pater elementer inquit:

Fili, surge cito, mox percipe, quæ tibi dico; Incipe tu laudare Deum, qui regnat in ævum, Qui cælum, terram, pontum cunctumque gubernat,

Et quod in ore tenes, frater, nunc mihi præbe. Quidquid in ore fuit, mixtum cum sanguine fudit.

Tunc ait et Præsul divino pneumate plenus: Est tibi peccatum totum non sponte patratum, Te populique salus fecit pietate renatum, Ut caveas ultra, talem committere culpam.

Tunc imperator et universi, qui simul cum eo aderant, hoc signum videntes, egerunt dignas gratias Deo cum ingenti lætitia, qui talia operatur per servum suum Petronium f.

25 Igitur non multum post aliquod temporis intervallum cum hæc et alia plurima agerentur, sanctus autem recordandæ virtutis vir Domini Petronius plenus gratia et benignitate, recordatus est filiorum suorum, quos reliquerat, non diu passus est deserere eos, ne antiquus hostis tenderet insidias ad capiendum oves sibi creditas. Data namque est jussio a Theodosio cæsare juniore, cognato suo, per omnes provincias Italiæ, ut omnes populi ex diversis regionibus obtemperarent præceptis beatissimi confessoris Christi Petronii, Bononiensis episcopi. Imperator vero cupiens eum dotari multis muneribus, sibi ait: Quodcumque præceperis et petieris a nobis, dabitur tibi. Ad hæc beatus Petronius respondit, dicens: Nullo quolibet munere de facultatibus vestris indigeo, nisi paternis Sanctorum g tantummodo: quare præcepit dare sibi quinque corpuscula Puerorum Innocentium h, quos Herodes jugulare pro Dei Filio crudeli sententia jussit. Suscepta itaque licentia ab Augusto, lætus properat ad suam urbem Bononiensem: quo viso, cives et cuncta turba fidelium gaudio magno repleti sunt de reverso Pastore i. Postmodum quoque prædicans et confirmans eos spiritualibus alimentis æternæ vite, sine intermissione perseverabat, et usque ad extremum vitæ suæ

reconciliato
Ecclesiæ homicidii reo,
e

E

F

f
ad suos redux
annis aliquot
post in pace
quiescit;

g

h

i